

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Amersfoort; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Sappemeer; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Haarlemmermeer; Mr J. Menlink, Enschedé; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds J. Smelk, Apeldoorn; Dr H. Smilde, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Groningen; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. v. Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visée, Kampen; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Da D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen
Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes

Postrekening No. 406040 — Telefoon 2424
BUREAU „DE REFORMATIE“ — GOES
Ingevolge papieroverslag B.P.P. no. 6985 verschijnt deze uitgave wekelijks en is de omvang van dit nummer 8 pag., form. 30 x 41½ cm.

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling
Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar
Advertentiën: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent

BEZWAARDEN

over en onder de synodocratie 47

HOOFDARTIKEL

De houding van Ds Van Teylingen, IV.

Op nog één geste van Ds Van Teylingen willen we wijzen.

Zij is voor de teekening van zijn houding verreweg de belangrijkste, want zij dateert uit den tijd, toen de generale synode van de gebonden gereformeerde kerken de leerbeslissingen van 1905 en 1942 reeds had ingeruid voor de zogenaamde „vervangingsformule“ van het jaar 1946. Dat wil dus zeggen: uit den tijd toen de fixatie van het synodale dogma omtrent verbond, belofte en doop definitief was geworden, en bovendien de tuchtmanipulaties van de synode 1943—'45 voor de zooveelste maal waren bevestigd.

Om de beteekenis van deze nieuwe daad van Ds Van Teylingen op haar juiste waarde te schatten is het goed eerst die vervanging van de uitspraken van 1905 en 1942 wat van naderbij te bekijken. Zij beteekende immers een nieuwe fase in de dogmatische en ethische verwording van de gereformeerde kerken, zooals deze, vooral sinds 1944, op weerzinwekkende wijze aan het licht was getreden.

Na de sluiting van de synode van 1943—'45 ontstond in de gebonden gereformeerde kerken een geweldige beroering en onrust. De ontevredenheid over de leerbeslissingen met de dwaze aanhangsels van toelichtingen, praeadvies en nadere verklaringen, mitsgaders over de onzinnige schorsingen enz., groeide tot een fellen wrevel toen men in de voortgaande vrijmaking en de geestelijke ruïne in eigen kring de meedoogenlooze waarheid omtrent het schandelijke, onkerkelijke drijven van een zich van de kerken al meer vervreemdende synode dag in dag uit beleefde.

De buitengewone synode van 1946 kreeg dan ook een lawine van allerhande bezwaarschriften te verwerken. En welk een taal zij spraken vertolkte de commissie, die daaromtrent moest rapporteren o.a. met de volgende woorden: Uit alle stukken spreekt doordringend „de diepe smart over de scheuring en de zeer groote bezorgdheid voor de toekomst der kerken, indien geen stappen gedaan worden door uwe vergadering. Uwe commissie deelt deze bezorgdheid ten volle. Uwe commissie is óók doordrongen, gelijk verreweg de meeste adressanten, van het feit, dat mede door de onophoudelijke strubbelingen en twisten over voor velen te subtiële onderscheidingen, de geestdrift dalende is bij ouderen en vooral bij jongeren; van de onberekenbare schade, reeds toegebracht aan en nog te vreezen voor heel onze christelijke actie; zij ziet met zorg het feit, dat tal van ambtsdragers het enthousiasme bij hun bediening verloren hebben. Bovenal kan Uw commissie zich vinden in de telkens voorkomende verwijzing naar het gebod van onzen Zaligmaker in Joh. 17:21.

De toestand in onze kerken fnuikt ook de werfkracht naar buiten.

Het zwaarste echter zal uwe vergadering wegen de zonde, die door dit alles zich hooger opstapelt en aan de eere van den Drieënen God grootelijks tekort doet.

Voorts, het getal der stukken is wel groot, maar er zouden stellig nog veel en veel meer kerken en personen zich hebben uitgesproken in denzelfden geest, indien zij niet hadden overlegd als volgt: Het komt toch reeds op de tafel der synode, dus heeft

het geen zin, dat wij ook nog eens ons uitspreken. Niet minder merkwaardig is het, dat in handen van uwe commissie niet is gesteld een enkel stuk met het verzoek: ga niet in op hetgeen Amsterdam-Koog-Zaandijk voorstellen, hoewel aan alle kerken deze stukken waren toegezonden.¹⁾ Was er in onze kerken eenig zeer zwaar wegens bezwaar tegen of een onoverwinnelijke averis geweest van het daarin voorgestelde, dan zouden de „bezwaarde kerken“ zeker niet hebben gezwegen, evenmin als zij b.v. zwegen toen zij bedenkingen hadden tegen het voorstel om de meeningsverschillen in behandeling te nemen.

We mogen daaruit zeker de conclusie trekken, dat er bij de kerken in het algemeen groote onbevredigdheid bestaat over het verloop der zaken. Opvallend is het ook, dat alle adressanten tot uwe vergadering komen met het dringend verzoek alle middelen tot herstel van de eenheid aan te wenden, terwijl geen enkele hierbij als voorwaarde stelt: totaal ongewijzigde handhaving der leerbeslissingen. En hoewel men in het algemeen met de z.g. argumentatie e silentio de grootste voorzichtigheid dient te betrachten, is hier dit achterwege blijven van eenige bestrijding van Amsterdam-Koog-Zaandijk te opvallend, dan dat uwe commissie dit zwijgen zwijgend voorbij zou gaan. De betrokken voorstellen blijken uit het hart van de kerken te zijn gegrepen.

Deze klaar gebleken feiten hadden uwe commissie dan ook veel te zeggen. Zij zijn een ernstige opwekking om een uitweg uit de impasse te zoeken.²⁾

En wat aan concrete wenschen op de synodale tafel was gedeponereerd, wordt duidelijk uit de mededeeling, dat bijna alle particuliere synodes herstel van de eenheid met de vrijgemaakten willen „zonder dat één er van zich daarbij uitspreekt voor het onveranderd behouden van de beslissingen 1905—'42, terwijl wel meerderen zich uitspreken voor vernieuwing of verandering van 1905. Blijkbaar zijn allen bereid hier offers te brengen, al wil de een hierbij reeds vóór saamspreking met de andere kerkgroepen verder gaan dan de ander.“³⁾

Als conclusie uit al wat ter synode aan bezwaarschriften inkwam, trekt dan de commissie o.a. dat in vele kerken dit begeeren leeft: „We moeten onverwijd en rusteloos zoeken naar herstel van de breuk, zonder daarbij als eerste conditie te stellen: behoud of aanvaard ongewijzigd de uitspraken van 1905—'42“.

Vele kerken verklaarden zelfs nadrukkelijk dat zij er geen bezwaar tegen hadden „1905“ prijs te geven.⁴⁾

Merkwaardig is voorts, dat deze commissie óók aan de synode voorstelde een tamelijk scherpe veroordeeling van het gedrag harer voorgangsters uit te spreken en wel in de volgende woorden:

1) Dit voorstel van Amsterdam — waarmee dat van Koog-Zaandijk veel overeenkomst vertoonde — was een verzoek aan de Synode om

1. een samenspreking te zoeken met de vrijgemaakte kerken en met de Christelijke Gereformeerde Kerk om overeenstemming te vinden inzake het confessioneel verschil aangaande het genadeverbond;

2. daarna met de andere kerken samen een studiecommissie af te wachten ter bestudeering van de kerkrechtelijke kwestie en eerst daarna de tuchtkwestie in behandeling te nemen. Zie Acta, p. 138.

2) Acta, Bijlage XXXII, p. 143.

3) Idem, p. 144.

4) Idem, p. 144 v.

„Voorts spreke de synode uit, dat zij ten zeerste betreurt:

a. dat de synode van Sneek-Utrecht 1939 niet duidelijk ter kennis van de kerken heeft kunnen brengen de redenen, waarom zij het verzoek van vele kerken om de behandeling van de leergeschillen uit te stellen, niet heeft kunnen voldoen;

b. dat niet van den beginne af aan, de beteekenis van Toelichting en Praeadvies, in de kerken duidelijker is aangegeven, zoodat het onderscheid tusschen theologische constructie en kerkelijk belijden voor velen niet scherp genoeg uitkwam;

c. dat de toezending aan de kerken van de rapporten over de leergeschillen, waartoe opdracht was gegeven door de synode van 1936, niet heeft plaats gehad voor de synode van Sneek, noch ook daarna;

d. dat alle rapporten der Synode van Sneek over de leergeschillen tot hertoe geheim zijn gebleven;

e. dat de omstandigheden het noodig maakten, nog eens in het bijzonder uit te spreken, dat de uitspraken van 1905 en '42 inzake de leer bindende kracht hebben;

f. dat deze binding met de woorden „niets leeren, wat er mee in strijd is“ niet zonder meer voldoende werd geacht;

g. dat niet eerder dan in Augustus 1945 is uitgesproken, dat het onjuist is bezwaarden „enkel en alleen, omdat ze bezwaard waren“, niet af te vaardigen naar de meerdere vergaderingen;

h. dat nimmer een klare officiële uiteenzetting werd gegeven van de zaak cand. Schilder.“⁵⁾

Groote blijdschap en dankbaarheid heerschten in de Gereformeerde kerkelijke wereld, toen enthousiaste verslagen van het bovengenoemde rapport in de kranten verschenen.

Zou eindelijk het tij keeren?

Zouden zij die schorsten en afzetten nu tóch werkelijk en ernstig de ware eenheid der broeders begeeren te zoeken?

Brak inderdaad ook in de synodale kringen het inzicht door, dat men vroeger toch niet heelemaal goed, niet echt vroom tegenover de broeders en God had gehandeld?

5) Idem, p. 150.

INHOUD

Hoofdartikel Bezwaarden over en onder de synodocratie, 47.

* Gedicht Openbaring 2:8—11.

Uit de Schrift Souvereiniteit in heel den kring (Ex. 43:12).

Kerkelijk leven „Extremisten“?

Het blad der bezwaarden binnen de synodocratie.

Opvoeding en Onderwijs De achtergrond van een radicale onderwijsvernieuwing, 10 (slot).

Politieke en Sociale leven Debat dr Zuidema—ds Lugtigheid.

Stemmen uit onze Kerken Kerkeraden, attentie!

Literatuur en Kunst Een romantisch leven.

Groninger Brieven

Perschoon Klacht van ds Volten; Busken Huet en Prof. Greltdanus.

Kerknieuws